

iz naših krajev

ZBOR MBD »TONE ČUFAR« NA JESENICAH

Mežaklja, 13. septembra. — Na Mežaklji je bil danes zbor mladinski delovne brigade »Tone Čufar« iz jeseniške občine, ki je sodelovala pri gradnji avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti ter pri ostalih delovnih akcijah kranjskega okraja. Poleg mladine so se udeležili zboru tudi član predstevstva CK LMS tov. Trpljan, sekretar Občinskega komiteja ZKS Jesenice tov. Saksida in predsednik ObLO Jesenice tov. Treven. Po poročilu so sprejeli 10 mladincev v Zvezo komunistov, nakar so nagradili najboljše aktivne. Mladinski aktiv Blejska Dobrava je dobil prvo, mladinski aktiv Kranjska gora drugo in mladinski aktiv Mojstrana tretjo nagrado.

VADITELJSKI TEČAJ V ŠKOFJI LOKI KONČAN

Škofja Loka, 13. septembra. — Danes je bil v Škofji Loki zaključen tečaj za vaditelje strelskih družin Škofje Loke ter Selške in Poljanske doline. Na tečaju so predavali najbolj izkušeni strelci in strelski funkcionarji Strelske zveze Slovenije. Ispite bodo tečajniki položali čez nekaj dni. Tovrstni tečaj je bil za ta predel Gorenjske zelo potreben, ker že več let primanjkuje sodnikov, vaditeljev pa doslej sploh še niso imeli. —an

Z ZASEDANJA ZS KZ PODNART

V četrtek, 3. septembra je bilo v Podnartu 4. redno zasedanje združene sveta Kmetijske zadruge Podnart. Razpravljali so o načrtu jesenske setve in pogodbeno proizvodnje za leto 1959-60.

Glede na to, ker v radovljiški občini krijejo potrebe po kmetijskih proizvodih le s krompirjem in poznim sadjem, uvoziti morajo celo meso, in mleko, čeravno so vsi pogoji, da bi jih pridelali v občini v zadostni količini, so zadržniki potrdili oziroma sprejeli načrt ObLO Radovljica, ki za Podnart predvideva s pogodbeno proizvodnjo v letu 1960 27 ton prašičev bekonov, 21 ton telet, 48 ton govedi, 20 plemenskih krav, 50 ha travnikov, 35 ha deteljšč, 20 ha krompiršč, 20 ha pšenice itd. Člani sveta so živahno razpravljali tudi o skupni obdelavi zemlje v posameznih vaseh in o kmetih, ki so zemljo že ponudili v obdelavo KZ. Svet je zadolžil upravnika in UO, da izdelajo potrebna pravila — program, da bi omenjene želje zadržnikov lahko čimprej uresničili.

C. R.

ZAKLUČEK SEMINARJA NA GOLNIKU

Golnik, 13. septembra. — Sinoči je bil v prostorih Inštituta za tuberkulozo na Golniku zaključen V. tradicionalni seminar za medicinske in patronažne sestre protituberkuloznih dispanzerjev Slovenije, ki mu je prisostvovalo 85 udeležencev iz 47 dispanzerjev ter gostje iz Novega Sada, Zagreba in Osijeka. V okviru tridnevnega seminarja je bila na sporedu vrsta predavanj, ki so jih posredovali udeležencem naši znani zdravniki — specialisti za boleznj pljuč. — I. V.

CESTA DOMŽALE—KAMNIK

Ta teden so začeli v Domžalah betonirati podvoz za asfaltirano cesto Domžale—Kamnik, obenem pa tudi urejati dovodne ceste k priključku na trojansko cesto. Od Duplice do Jarš je cestišče pripravljeno za asfaltiranje, v Jaršah pa še postavljajo robnike.

PRED 40-LETNICO SVOBODE JESENICE

Svoboda Jesenice bo letos praznovala 40-letnico svojega obstoja. Organizacijo praznovanja 40-letnice jeseniške Svobode je prevzel Svet Svobod in prosvetnih društev občine Jesenice, ki je že izdelal program prireditvev od 3. do 11. oktobra. — Pričetek praznovanja bodo naznanile godbe na pihala Svobod Jesenice, Javornik, Hrušica in Zirovnica, ki bodo priredile v soboto popoldne v domačih krajih promenadne koncerte. Istega večera bo v Čufarjevem gledališču slavnostna akademija, na kateri bo razen odsekov Svobod jeseniške občine sodelovalo tudi Čufarjevo gledališče. Kulturne prireditve se bodo nato vrstile ves teden, za-

PLAN KOOPERACIJE V ŠKOFJELOŠKI OBČINI

350 ha krompirja in 83 ha intenzivnih pšenic

Po sklepu, ki so ga sprejeli na posvetovanju s predsedniki občinskih ljudskih odborov na OLO Kranj, bi morali vsi občinski ljudski odbori do 15. avgusta sprejeti plane kooperacije v kmetijstvu za leto 1959/60, ki jih bodo pozneje kot sestavni del vključili v občinske druž-

benne plane. Nekateri občine so se na te seje resno pripravile (Kranj, Škofja Loka), druge pa so sklep izvršile zelo formalno, niso se poglobile v problem proizvodnih kapacitet. Ali so proizvodne kapacitete izkoriščene ali ne? Ponekod ne vsklajajo svojih potrošnih potreb z možnostjo proizvodnih kapacitet. S specializirano in pogodbeno proizvodnjo bi bilo treba tako zaostri kritereje, da bi vsaka občina sama zadostila domači potrošnji kmetijskih pridelkov. Specializacija je mišljena predvsem v tem smislu, da bi povsod pospešili predvsem proizvodnjo tistih kultur, ki dobro uspevajo in dajo visoke hektarske donose. Kulture, ki so deficitne, bi kazalo opustiti.

DRUGI KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA V LETOŠNJI SEZONI NA BLEDU

Danes, 14. septembra zvečer, bo v hotelu Toplice na Bledu že drugi v letošnji sezoni koncert umetnih pesmi Slovenskega okteta iz Ljubljane. Prvič je letos gostoval na Bledu 18. junija, lani pa se je mudil omenjeni ansambel na Bledu trikrat. — Ta priljubljeni in svetovno znani slovenski pevski zbor je posredoval glasbeno kulturo že v različnih deželah sveta in povsod lepo uspel. —jb

Servisne delavnice

GLAVNA ŽELJA USTANOVITELJEV STANOVANJSKE SKUPNOSTI V ŽELEZNIKI

V sredo zvečer je bil v prostorih Kmetijske zadruge v Češnjici zbor volivcev. Odbornik Mirko Adrbrožič je volivcem predlagal razpravo o ustanovitvi stanovanjske skupnosti. Volivci so živahno govorili o potrebah in delu te nove organizacije.

Njihova stanovanjska skupnost zajema Železnike, Češnjico in Studeno. Zato je bil tudi v Železnikih sklican zbor volivcev, kjer so razpravljali o stanovanjski skupnosti in izvolili v svet tega organa 12 članov, medtem ko so 13 članov sveta izvolili na zboru volivcev v Češnjici. V svetu bo skupno 25 članov.

Na zboru volivcev v Češnjici so zlasti govorili o servisnih delavnicah, ki naj bi jih osnovali v okviru stanovanjske skupnosti.

Treba je izbrati glavni problem za uspešen zbor volivcev

Na lanskih volitvah v Zvezo in Republiško ljudsko skupščino je bil v Republiški zbor proizvajalcev izvoljen tudi tovariš Anton Seljak. Razen na skupščinskih sejah sodeluje tudi v gospodarskem odboru Zbora proizvajalcev in je zato dobro seznanjen z različnimi vprašanji, ki zadevajo naš ekonomski razvoj.

V bežnem razgovoru v tovarni Iskra, kjer je tov. Seljak zaposlen, ni bilo govora o ekonomskih vprašanjih, marveč o stikih z volivci.

»Prvič je prišel do izraza stik poslancev z volivci — je pripovedoval Seljak — januarja letos, ko so se vsi poslanci iz okraja zbrali na skupnem sestanku in se pomenili o zborovanjih z volivci. Slo je za tolmačenje nacionalizacije zemljišč na zazidalnih področjih in za razlago o novih ukrepih v kmetijstvu. Zbor volivcev v Iskri je bil takrat zelo živahen in dobro obiskan. Nekoliko slabše je bilo v Tiskanju, v glavnem pa so bili zbori volivcev-proizvajalcev po kolektivih zelo dobri.«

»Kaj pa zbori volivcev na terenu?«
»Nevarnost pri zborih volivcev na terenu in v proizvajalnih enotah — v podjetjih — kot pravi Seljak — bi utegnala biti v tem, če bi govorili o istem vprašanju na slehernem zboru. Mnogo voliv-

cev, ki so zaposleni v industriji, bi dvakrat poslušalo isto stvar. Treba je izbrati glavni problem, ki zanima večino volivcev. Tako so na zborih v proizvajalnih skupinah razpravljali z volivci o delitvi dobička, o novem načinu nagrajevanja po učinku itd., na zborih po okoliških vaseh pa so razpravljali o različnih komunalnih problemih, ki volivce zanimajo.«

»Kolikokrat ste bili na zborih kot poslanec?«

»Trikrat ali štirikrat. Ne spominjam se natanko. Vem, da smo ob taki priložnosti razpravljali z volivci o družbenem načrtu pa o občinskem proračunu itd. Zdej na jesen so predvideni novi zbori, kjer bomo poslanci ponovno prišli v stik z volivci.«
K. M.

Čimveč samostojnosti osnovnim organizacijam ZK

IDEOLOŠKA DEJAVNOST V OBČINI KRANJ

Na seji ideološke komisije pri Občinskem komiteju ZKS v Kranju so pred dnevi ugotovili, da je bila ideološka dejavnost v zadnjem letu zelo razgibana. **Ve**olja zlasti v primerjavi s prejšnjimi leti. Od lanske jeseni do letošnjega poletja je bilo v vseh osnovnih organizacijah vrsta predavanj in drugih oblik ideološke vzgoje. Zlasti so bili povsod dobro obiskani študijski sestanki kjer so proučevali gradivo VII. kongresa ZKJ.

Kljub vsemu pa nameravajo letos napraviti pravo prelomnico v organizaciji ideološkega dela. Doselej je bila ta dejavnost vse preveč centralizirana v občinskem komiteju. Tako so ugotovili na seji. Vnaprej naj bi imele v tem čimveč samostojnosti same osnovne organizacije. Same naj bi, na primer, sprejemale svoje programe študija, izbirale tematiko za študij, same iskale predavatelje, organizirale čas in kraj študija itd. Iz okvira občine bi morda dali samo nekaj obveznih tem in pomagali samo tam, kjer bi bilo potrebno. Tako je predvideno, da bi sprejeli v program zadnje teme VII. kongresa, ki jih še niso proučili, nekaj tem iz IV. kongresa ZKS in še problematiko o kmetijstvu. Vse ostale teme študija, morebitna predavanja itd., naj bi iskale osnovne organizacije same iz problematike vsakodnevnega konkretnega dela s svojega področja. Na seji komisije so menili, da bo taka svobodna izbira tematike za študij lahko veliko pomagala komunistom pri njihovem delu. Študij bo namreč kot sredstvo,

da bodo komunisti teoretično, širše plati proučili posamezne pojave in probleme, s katerimi se srečujejo pri vsakodnevnem delu, s pojavi, ki so značilni za njihov kraj itd. — I. e.

TE DNI PO SVETU

Jutri, 15. septembra, se bo v New Yorku pričelo letošnje zasedanje Generalne skupščine OZN. Sekretariat OZN je objavil seznam voditeljev delegacij, med katerimi je 52 zunanjih ministrov, med temi pa sta dva predsednika vlad in trije podpredsedniki ter trije drugi ministri. Dnevni red zasedanja obsega doslej 63 točk, med njimi je razprava o poročilu generalnega sekretarja o delu Organizacije ZN, poročilo Varnostnega sveta, Ekonomskega in socialnega sveta in poročilo Mednarodne agencije za jedrsko energijo. Na dnevnem redu je tudi poročilo generalnega sekretarja o II. mednarodni konferenci Združenih narodov o mirolni uporabi jedrske energije in poročilo Znanstvenega komiteja ZN, v katerem obravnavajo posledice radioaktivnega izžarjevanja. — Posebna točka dnevnega reda bo posvečena tudi mirolnemu izkoriščanju medplanetarnega prostora. Kot v preteklih letih bodo na zasedanju tudi letos pregledali korejsko vprašanje, in sicer na osnovi poročila komisije ZN za združitev in obnovo Koreje. Afriške in azijske dežele bodo verjetno zahtevale, da se na dnevni red vnese tudi vprašanje Alžira. — Na zasedanju Generalne skupščine bo verjetno govoril tudi predsednik Sovjetske zveze Hruščev, ki bo takrat na obisku v ZDA.

OBRAZI IN POJAVI

AVTO-STOP

Se mar niste takrat, ko ste zamudili vlak ali avtobus, jezili in jadikovali? Čakati ste morali naslednjega, morda ste se celo vrnili domov. Toda naša mladina, zlasti študenti, znajo drugače: podajo se na cesto in z dvignjenim palcem zaustavljajo vozila ter prosijo za prevoz. Ta tako imenovani avto-stop se je v današnjem motoriziranem svetu zelo razbohotil. Ob cestah ne dvigajo palcev samo taki, ki jim je potovanje nujno, marveč tudi za razvedrilo. So taki, ki si zamislijo brezplačen izlet z avtostopom v daljne kraje. So celo taki, ki potujejo preko celih kontinentov ali celo okrog sveta samo z avto-stopom.

Matilda je imela ondan skromnejšo željo. Bila je na Bledu. Jezero je bilo toplo in potem... Samo nesrečno snidenje z znanci in kratko kramljanje, ki ga že zavoljo bon-tona ne kaže zavreči... in že je bilo prepozno. Zadnji avtobus je odpeljal.

Kako domov v Kranj? Spraševala je, čakala, razmišljala. Navsezadnje se je odločila. Kmalu je bila na križišču pri Lescah. Tam je bilo več upanja. Mnogi avtomobili s domačimi in tujimi tablicami so hiteli mimo; morda iz inozemstva, morda iz Kranjske gore, poslovni ljudje, ki so se vračali z Jesenic itd. Matilda je dvigala palec roke, kolikor je mogla. Bila je prisiljena. Kako naj bi sicer prišla domov. In znoličo se je. Precej vozil je drvelo mimo. Končno, vendar! Sofer je prijazno ustavil. Poleg njega je sedel še en sopotnik. Prijazna sta bila in ji ponudila sedež. Kakšna sreča! Čez pol ure bo doma. Pozabila bo na smolo, ki jo je imela z avtobusom. Morda bo doma povedala zgodnico, morda tudi ne.

Ko je tako razmišljala, je vozilo brnelo z vso naglico po ravni betonski cesti proti radovlji-

škem odcepu. Sopotnika sta bila zgovorna in prijazna. Med kramljanjem je komaj utegnula opazovati, kako so v soju žarometov žvoignila mimo drevesa ob Naserjevi ulici, kako so se vozili mimo biš, se spustili po kratkem klancu navzdol. Prav, ko si je mislila, da se bodo spustili po brezjanskem klancu, je vozilo nenadoma zavilo v desno. Bili so na kolovozu, ki je vodil med polja.

»Moram nekaj popraviti,« je dejal voznik, a drugi sopotnik, ki se sploh ni zmenil za vozilo in »okvaro«, je bil vse prijaznejši in gostobesednejši.

Vozilo se je ustavilo. Sofer je zlezal izza krmila in se lotil »pokvarjenega« stroja. Ropotal je z orodjem, da ni bilo konca na kraju. Sopotnik je postajal zgovornejši, celo več: Matilda je v hipu opazila, da ji postaja neprijeten. Sklanjal se je k nji in ji dvoiril... Začel jo je gladiti po rokab, po ramenih, božati po lasih. Postajal je nasilen. Matilda se je umikala, dokler se ni znašla v kotu voza. Sopotnik je postajal vedno bolj vsiljiv. V naglici je poiskala kljuko. Vrata avtomobila so se vdala in iznebila se je vsiljivih rok. Toda — planil je za njo, jo dohitel in... Ko ji je skušal zatisniti usta, da ne bi mogla klicati na pomoč, ga je močno ugriznila v roko. Napadalec je za trenutek odnehal. Tedaj ga je udarila v obraz in zbežala proti cesti. Ni ji sledil. Skrila se je ob cesti, dokler ni avtomobil z »uvidenima« potnikoma utonil v temi.

Bila je razburjena in ni slišala niti vozil, ki so drvela po cesti proti Kranju. Samota ji je ta trenutek gozila. Končno je našla drugo vozilo, se zgrudila na mehak sedež in se brez nevednosti pripeljala do Kranja.

K. M.

V škofjeloški občini po smernicah prespektivnega plana gospodarskega razvoja v l. 1959/60 površin pod žiti ne bodo povečali. Jeseni bodo v pogodbeni proizvodnji posejali 83 ha s intenzivnimi in 66 ha s polintenzivnimi sortami pšenice. V planu kooperacije poudarjajo predvsem važnost pravilnega in zadostnega gnojenja kot pogoja za uspeh. Ni namreč vseeno, če pridelajo na 250 ha (toliko pšenice sejejo v občini) 60 vagonov pšenice, kot so jo pridelali še v letu 1957, ali 93 vagonov, kolikor jo po perspektivnem planu pričakujejo v letu 1961.

Plan kooperacije so v škofjeloški občini izdelali na podlagi tržnih viškov, razen plana proizvodnje pšenice, za katero klimatski in talni pogoji ne dopuščajo, da bi jo lahko proizvajali tudi za trg.

Plan za leto 1960 določa za škofjeloško občino 960.000 litrov mleka, 232 ton bekonov, 105 ton telet in 584 ton govedi. Proizvodnjo krme, ki je pogoj za izvršitev plana živinoreje, bodo organizirali na 1171 ha površin. Razen tega bodo na 108 ha posejali oves in na 76 ha ječmen, pogodbeno pridelovane krompirja pa previdevajo na 350 ha njivskih površin.

A. T.

VREME

Za začetek tedna napovedujejo meteorologi dva do tri dni dežja z močno ohladiitvijo in s snegom nizko po gorah. Nato bo postopno zboljšanje in v prvih jasnih nočeh nevarnost slane, pozneje pa toplje.

TEKSTILNI CENTER JUGOSLAVIJE

Združenje tekstilne industrije Jugoslavije je sprejelo predlog, po katerem naj bi se v Kranju ustanovila Tekstilni center. Gre za zgojilni center internatskega tipa, kjer bi usposabljali bodoči tekstilni kader. Taki centri za posamezne veje gospodarske dejavnosti so predvideni tudi drugod. V Sloveniji sta predvidena dva taka centra: v Ljubljani za gradbeništvo in v Kranju za tekstilno industrijo.

Tekstilni center v Kranju naj bi, po predlogu, imel zmogljivost približno 40 do 50 udeležencev. V treh ali štirih mesecih naj bi se ti usposobili za določene poklice: za predenje in tkanje bombaževine in za predenje volne itd. Center bo vodila mednarodna organizacija dela, ki je tudi glavni iniciator ustanavljanja teh centrov. Čez nekaj let, kot predvidevajo, bi ta center postal splošna mednarodna ustanova, ki ne bi sprejemala zgolj slušateljev iz Jugoslavije, marveč tudi iz drugih dežel.

Za ustanovitev tega centra je seveda treba poskrbeti potrebne prostore za učilnice, stanovanja, delavnice za praktični pouk itd. Zato bo o tem predlogu razpravljalo OLO na sedanjih seji. Če bodo sprejeli materialne obveznosti, bo tekstilni center začel posloovati 1. septembra 1960. — I. e.

LJUDJE IN DOGODKI

Na pragu »dogodka leta«

Uresničuje se tisto, kar bi še pred letom dni imeli za pravljico: sovjetski predsednik vlade Hruščev potuje preko oceana v ZDA.

Kakor so objavili, se bo Hruščev s spremstvom mudil v gosteh pri ameriških gostiteljih od 15. do 27. septembra. Med tem časom se bo razgovarjal z vodilnimi ameriški državnik na čelu z Eisenhowerom ter se obenem seznanil z ameriškim načinom življenja, ko bo precejšen del obiska posvetil potovanju križem po ZDA.

Kdor išče zanimivosti v tem obisku, ta bi moral biti zadovoljen že s tem, da si hodita v goste predstavnik dveh nasprotnih držav. — Vendar pa lahko že zdaj pričakujemo, da bo ta obisk bogat tudi z drugimi privlačnimi drobc. Ze sam sestav sovjetske delegacije je nedvomno zanimiv. Poleg predsednika vlade Hruščeva in neogibnega števila funkcionarjev je na spisku potnikov tudi vsa družina Hruščeva — soproga Nina Petrovna, hčeri Julija Nikitina in Rada Nikitina ter sin Sergej Nikitič. Med ostalimi spremljevalci pa lahko opazimo tudi ime znanega sovjetskega pisatelja Mihaila Solohova in njegove žene.

Takšen sestav pa ni samo zanimiv, pač pa kaže tudi pomen tega neobičajnega obiska v posebni luči. Ni namreč mogoče iti mimo dejstva, da bo ta obisk potekal v ostrem nasprotju z vso dosedanjo

prakso hladne vojne in mednarodne napetosti. Seveda ne samo zaradi tega, ker Nikita Hruščev pelje s seboj tako mirolnobno spremstvo. Narobe, prav takšen sestav sovjetske delegacije dokazuje, da gre za očiten prelom v dosedaj veljavnih mednarodnih odnosih ali bolje rečeno, v odnošjih med obema blokoma v povojnem času.

Hkrati je treba takoj pibiti, da bi bilo odveč vse staviti samo na ta obisk. Mednarodna nasprotja so vse preveč globoka, sporna vprašanja, vse preveč zapletena, da bi lahko en sam obisk — pa najsi bo še tako važen — čez noč rešil zavozlani svetovni položaj.

Toda če se skušamo zavarovati pred pretiranim optimizmom, nam to vseeno ne brani, da ne bi v polni vrednosti ocenili bližnji obisk. Menda ni danes nikogar na svetu, ki bi podcenjeval pomen obiska Hruščeva v ZDA, kakor tudi povratnega potovanja Eisenhowera v Moskvo za nadaljnji napredek mednarodnih odnosov. Celotisti, ki mu nasprotujejo in si prizadevajo, da bi ga onemogočili ali vsaj zmanjšali njegov pomen, delajo to prav zaradi tega, ker ga po lihem pravilno vrednotijo. Ti krog, maloštevilni sicer, toda včasih zelo vplivni, ki nočejo odstopiti od politike sile in skušajo nadaljevati s hladno vojno, bodo v ta namen seveda napeli vse sile.

Toda upamo lahko s precejšnjo gotovostjo, da takšna prizadevanja ne bodo dajala ton temu pomembnemu obisku na ameriški celini.

Saj se tudi v politiki velikih sil čedalje bolj zrcali realistično obravnavanje svetovnega položaja in se uveljavlja težnja po razgovorih. To se zlasti kaže v zadnjih potezah ameriške politike, predvsem pa je prišlo do izraza med nedavnim potovanjem predsednika Eisenhowera po zahodnoevropskih prestolnicah. Sovjetska zveza pa je že pred tem začela prikrjevati svojo politiko velike sile potrebam stvarnosti.

Obisk Hruščeva odstran oceanu bo tako došlo najvažnejši korak v uresničevanju novih sprememb v odnosih med obema taboroma.

Zato lahko upravičeno rečemo, da smo na pragu »dogodka leta«.

MARTIN TOMAZIČ

Izdaja CP »Gorenjski glas«
— Urejuje uredniški odbor
— Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojo Novak — Tel. uredništva 476
— Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-135 — Izdaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 din.

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

nomske, zdravstvene, gostinske, gimnazije itd.)

Kandidati morajo v prijavi navesti točen naslov in predložiti zadnje šolsko sprčevalo.

Prijave vložite takoj, a najpozneje do 28. septembra 1959 na Oddelek za odrasle pri osnovni šoli na Koroški Beli.

Upraviteljstvo šole

R A Z P I S

Komisija za imenovanje in razrešitev direktorjev pri ObLO Zvezniki razpisuje mesto

U P R A V N I K A

Obrtnega podjetja kovinske stroke v Zveznikih

Pogoj za razpisano mesto je srednja strokovna izobrazba ali visoka kvalifikacija v kovinski stroki z večletno prakso na vodilnih mestih.

Pravilno kolkovane prošnje za opisom dosedanjega službovanja in kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo do 30. septembra 1959 Komisiji za imenovanje in razrešitev direktorjev pri ObLO Zvezniki.

K I N O

Bled: 15. do 17. septembra amer. film »PO SLEDI MORILCA«. Predstave vsak dan ob 18. in 20.30 uri. Radovljica: 15. septembra ob 20. uri ter 16. septembra ob 18. in 20. uri amer. barv. film »KAPETAN IZ KOEPENICKA«.

Kino Duplica: Zaprto.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA POROČILO O ZREBANJU SREČK 174. KOLA, KI JE BILO 10. SEPTEMBRA V POZARJEVCU

Srečke s končnicami	so zadele din
0	200
5800	10.200
14150	40.200
24260	40.200
70150	60.200
1	200
56931	40.200
83271	40.200
92311	40.200
371261	200.000
384701	200.000
52	600
322	4.000
442	2.000
0372	10.000
1202	20.000
85592	60.000
99712	60.000
162302	800.000
73053	80.000
114063	300.000
154393	500.000
410613	300.000
134	2.000
264	4.000
6614	30.000
9334	20.000
29464	100.000
99644	80.000
215994	200.000
85	400
545	2.000
348755	300.000
26	400
536	8.000
9856	10.000
5146	30.000
18436	80.000
67	800
57	1.000
347	2.000
368	2.000
788	5.000
13678	100.000
18768	60.000
27988	60.000
53498	40.000
58188	80.000
91628	100.000
99649	40.000
569209	400.000
717419	600.000
728119	1.000.000

V Sloveniji: Na Jesenicah premija 800.000 dinarjev na št. 162302, v Skofji Loki 100.000 dinarjev na št. 513678, v Mariboru dva dobitka po 80.000 din na št. 458188 in na št. 518436 itd.

RADIO LJUBLJANA

TOREK, 15. septembra

8.05 Oddaja za otroke; 9.00 S popevkami po Evropi; 10.10 Od valčka do calypsa; 10.35 Znanе operne arije po naši solisti; 11.00 Za dom in žene; 11.15 45 minut simfoniknih plesov in rapsodij; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Milena Lekšan: Priprave za jesensko sajenje; 13.30 Sopranistka Zlata Gašperšič poje slovenske samospesve; 14.10 Zborovske skladbe Josipa Pavčiča in Marija Kogojca; 15.30 Nekaj opernih uvertur; 16.00 Novost na knjižni polici; 16.20 Zabavni potpourri; 18.00 Iz zbornika spominov; 18.20 Igrajo veliki zabavni orkestri; 18.45 Kulturni glasbo; 20.30 Radijska igra — Federico Garcia Lorca: Mariana Pineda; 22.15 Zabavni koktajl; 23.10 Igra trio Barney Kessel.

SREDA, 16. septembra

8.05 Klavir v ritmu; 8.35 Mladi pevci v preteklem letu 10.10 Italijanske in francoske popevke; 11.00 Igra ansambel Mojmir Sepeta; 12.00 Orkester Ljudske milice igra koračnice; 12.15 Kmetijski nasveti — Dr. Vlado Gregorovič: Pomankanje rudnin pri domačih živalih; 12.25 Prizori in arije iz italijanskih oper; 13.30 Zvonimir Ciglič: Prva simfonija; 14.05 Prijubljene popevke; 14.55 Fritz Kreisler: Staroirski napev; 15.30 Schumann in Mozart; 16.00 Naši popotniki na tujem — Eva Paulin: Italija tako in drugače; 17.10 »Lepo mi poje črni kos«; 18.00 Modni kotiček; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 20.00 Z II. festivala popevk Jugoslovanske radio-televizije v Opertiji; 20.55 Opera tega tedna; 22.40 Skladbe za 2 violončela in klavir.

ČETRTEK, 17. septembra

8.05 Oddaja za cicibane; 9.00 Ritmi Latinske Amerike; 10.10 Dva scherza in balada Fredericka Chopina; 11.50 Za dom in žene; 12.00 Zvoki s citer; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Mihael Leonard: Prehrabena in zdravilna vrednost grozdja ter vina; 12.25 Pesmi iz tujih dežel; 13.30 Poje moški vokalni oktet zagrebške Opere; 15.30 Opereta in lahka glasba; 16.00 Iz svetovne književnosti — F. Kafka: Gladovalec; 16.20 Koncert po željah; 18.00 Reportaža; 18.45 Radijska univerza — prof. Branko Vesel: Matere divjice; 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Dolgi pohod (Iz sodobne alžirske književnosti); 22.00 Iz slovenske solistične glasbe.

PETEK, 18. septembra

8.05 Koncertni vilonist Igor Ozim vam igra; 8.20 Naš podlistek — S. Maugham: Gologlavi Mehikanec — II.; 9.20 Stanko Premrl: Simfonietta; 9.45 Hammond orgle v ritmu; 10.10 Odlomki iz Thomassoove opere »Mignon«; 11.00 Drobne orkestralne skladbe; 12.00 Otroci pozdravljajo; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Spanring: Več krme brez povečanja površin; 13.30 Arije iz slovenskih oper; 14.25 Radijska šola za nižjo stopnjo — Vinko Kuret: Zarota v gozdu; 16.00 Sporina reportaža; 16.20 Na vrtljaku zabavnih melodij; 17.05 Razgovor z volivci; 17.20 Petkovo glasbeno popoldne; 18.00 Kulturna kronika; 18.15 Poje Doris Day; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.00 Igra kvintet Jožeta Kampača; 20.15 Tedenski zunanepolitični pregled; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V KRANJU

Poročili so se: Anton Djordjevič, puškar in Vera Vencelj, uslužbenka; Aldo Brečević, delavec in Zora Oplanič, prešivalka; Božidar Valič, geometer in Karla Mrak, učiteljica; Janez ing. Kosirnik, gozdar in Breda Škerjanec, absolventka farmacije; Friderik Pogačnik, želez. kretnik in Ana Mežnarec, tov. delavka; Janez Gorjanc, mizar in Veronika Košnjek, tkalka; Anton Jerše, delavec in Marija Bergant, tkalka; Janez Gogala, tehnični referent in Stanislava Vehar, tovarniška delavka; Dušan Pirc, finomehanik in Marija Vertačnik, nameščenka; Jože Hrovat, barvar in Darinka Zbogor, tkalka; Rudolf Hoče-

šport - šport - šport - šport - šport

I. kolo republiške lige v rokometu

Po prvi poletapi

Mladost klonila pred slovenskim prvakom

Odred : Madost 33 : 27 (16 :-10)

Kranj, 13. septembra. — Na igrišču RK Mladosti je bila danes dopoldne prvenstvena rokometna tekma med ljubljanskim Odredom, ki je že pet let zapored republiški prvak, in domačo Mladostjo.

Sodniku Kovačevu iz Ljubljane in okrog 400 gledalcem sta se moštvi predstavili v naslednjih sestavih:

ODRED: Češnovar, Pavčič C. (1), Papež (11), Sever (7), Voska (3), Globokar (1), Čretnik (6), Cogurič (3), Juvan in Ovsenik.

MLADOST: Zavr, Bevk, Rebolj (1), Krampelj, Arh (4), Sotelšek, Sladoje (1), Colnar (4), Petrič (11) in Polka (6).

Pristaši kranjskega rokometu so na tihem upali, da bodo domačini presenetili slovenskega prvaka in mu morebiti odvzeli celo obe točki. Dogodki na igrišču pa so pokazali, da zmaga Odreda ves čas igre ni bila ogrožena. — Gostje so že v prvih treh minutah povedli s štiri-mi goli razlika. Domača obramba ni mogla zaustaviti ostrih prodorov enega najboljših slovenskih strelcev Papeža. Do odmora so se sicer domačini zbrali in zaigrali boljše, vendar se je večina njihovih napadov končala brezuspešno pred odlično consko obrambo Odredovcev.

Ko smo pričakovali, da bo Mladost v drugem delu igre močneje pritisnila, se je zgodilo prav obratno. Z nekaj hitrimi protinapadi in dobro merjenimi meti od daleč so Odredovci povečali razliko na 13 golv. Domača vratarja Zavr in Bevk sta klonila pred razigranimi nasprotniki in pričakovali smo že katastrofen poraz domačinov. Takrat pa se je zgodilo, kar bi se moralo že v začetku igre. Napadalci Mladosti so postali učinkovitejši in s hitrimi protinapadi pričeli zmanjševati razliko v golih. Žal pa je prepozno ugretemu tekmovalnemu stroju značilno časa in ob sodniškovem žvižgu, ki je naznanil konec igre, je bila razlika v golih še vedno velika.

Odred se je odlikoval s točnim podajanjem in hitrim ter uspešnim menjavanjem mest, s čimer so imeli napadalci dovolj možnosti za nemoteno streljanje.

var, ključavničar in Marija Zorman, nameščenka; Ciril Savs, delavec in Apolonija Šavs, kuharica; Milan Bubaš, uslužbenec in Terezija Šavs, bolničarka; Mihael Pintar, tov. delavec in Marija Mohorič, tov. delavka; Marjan Benedik, brusilec in Karolina Vidav, delavka; Martin Weissesen, strugar in Mihaela Jeler, kovinostrugarka; Jožef Stiglic, skladiščnik in Justina Bokan, snažilka; Mirko Mali, mehanik in Antonija Markun, gradbeni tehnik; Franc Krek, delavec in Ana Held, gospodinjica pomočnica; Valentin Potočnik, avtomehanic in Ana Šunkar, uslužbenka; Ivan Zupan, knjigovodja in Ljudmila Rozman, delavka; Božidar Bašelj, stroj. ključavničar in Pavla Kurat, tov. delavka; Anton Tič, mizar in Ana Pucelj, tov. delavka; Josip Tisovec, TT mehanik in Vida Čemažar, tovarniška delavka; Marjan Knific, tovarniški delavec in Pavla Vodnar, pteljica; Vid Ulčar, klepar in Julijana Erzar, tov. delavka; Ciril Dobnikar, tesar in Angela Zorman, kmečka delavka; Alojzij Kuhar, čevljar in Cecilija Zalokar, tovarniška detiskarskih barv in Alojzija Pelavka; Milan Zvokelj, mešalec ternel, uslužbenka; Karlo Cafuk, kovač in Angela Kogelj, delavka; Ludvik Bešter, strojni ključavničar in Anica Čemažar, tovarniška delavka; Franc Korošec, delavec in Ivana Povšnar, gospodinja; Franc Sajevec, apreter in Matilda Benedičič, tkalka; Josip Pavlič, kovinostrugarski mojster in Marija dič; trgovski pomočnik in Ljudmila Markič, prešivalka; Peter Vilma Zurbil, šivilja; Alojzij Grčar, gumar in Amalija Kapler, delavka; Andrej Lipar, zidar in Kristina Pirc, tkalka; Miroslav Drempetič, tiskar in Frančiška Sajovic, snovalka; Janez Kalan, mehanik in Julijana Hribar, šivilja; Pavel Hkavc, čevljarški pomočnik in Marija Jerman, kontrolorka; Franc Kržišnik, zidar in Cecilija Štravs, šivilja; Zvonko Golež, elektrotehnik in Ana Križnar, uslužbenka; Franc Stern, uslužbenec in Marija Koci, delavka; Ivan dr. Mihev, zdravnik in Dušana dr. Arko, zdravnica.

Sodnik Kovačev se je sicer trudil, vendar je bilo videti, da je bil pri odločitvah nedosleden, zaradi česar je nekajkrat občutno oškodoval domače moštvo.

Prireditelj pa bo moral v prihodnje boljše poskrbeti za markiranje igrišča — na današnji tekmi so morali to narediti igralci sami. — Kazalo bi tudi uvesti rediteljsko službo, da se primer nešportnega izpada, kakor je storil to danes eden od nogometašev Mladosti, ne ponovi več!

D. R.

Mreža Triglava je ostala nedotaknjena

TRIGLAV : IZOLA 4 : 0 (1 : 0)

Kranj, 13. septembra. — Igrišče Triglava — Vreme sončno — Gledalcev okoli 400 — Sodnik Tavzes iz Ljubljane. Moštvi sta se predstavili v naslednjih postavah — Brezar, Štravs, Dolenc, Čebulj, Stular I, Strakar, Gašček, Brezar I, Mihečič, Kraševc in Stular II. Izola: Lesjak, Gabrijelčič, Novak, Juhin, Sorgo, Radovič, Muženič, Kovačič, Černe, Jakovič, Černe, Jakovič, Kren. — Strelci golov za Triglav: Mihečič v 4. minuti, v 48. in 57. minuti Kraševc in v 83. minuti Brezar I.

Začetni udarec so imeli igralci iz Izole, vendar ga niso izkoristili. Triglavovi igralci so vzel pobudo v svoje roke in skozi vso tekmo oblegali z nevarnimi strelci vrata gostov. Že v 4. minuti je Mihečič presenetil vratarja Izole in z glavo dosegel prvi gol. Do konca polčasa se rezultat ni izpremenil. V drugem polčasu je v 48. minuti Kraševc dosegel drugi gol in v 57. minuti še tretjega. Igra drugega polčasa ni bila zanimiva. Do konca tekme smo videli še lep gol Brezarja I, ki ga je z neubranljivim strelom dosegel iz kakih 25 metrov. Triglav je zmagal zaslužen. Sodnik Tavzes je sodil dobro. —

Turnir kandidatov na Bledu je doslej presenetil ves šahovski svet. Potek iger je povsem v nasprotju s predvidevanji. Velemojsterskih ravni je ni, čeprav so se ljubiteljski šaha miroljubnih borb najbolj bali. Doslej je bilo odigranih že 16 iger, vendar se jih je z delitvijo točke končalo le 5! In kaj bi lahko rekli o posameznih kandidatih po odigranem četrtem kolu?

Petrošjan si je že nabral točko prednosti, kar pa ni proti pričakovanju. Mladega sovjetskega velemojstra in letošnjega prvaka SSSR so že pred pričetkom turnirja šahovski strokovnjaki visoko vrščali, nekateri pa mu napovedovali celo prvo mesto. Vprašanje je, če bo Petrošjan tudi še naprej tako zanesljivo zbiral točke in če mu bodo nasprotniki tudi tako popuščali kot doslej (Olafsson, Keres).

Benkō je vsekakor največje presenečenje turnirja. Vsi so mu napovedovali eno izmed zadnjih dveh mest, pa tudi sam je na Bledu naprej vprašal, če bo tudi zadnji najrajen. Toda z dosedanjim igro bi lahko imel tudi več kot »samo« 2,5 točke. Odlično se upira rutiniranim velemojstrom tudi mladi Fischer. Če bo še naprej v igrah tako podjeten, lahko poskrbi za največje presenečenje. Poleg dobre igre ima za to še dva pogoja — mladost in dokaj močno telesno konstitucijo.

REZULTATI

III. kolo: Keres — Talj 1 : 0 (v nadaljevanju), Petrošjan — Smislov remi (v nadaljevanju), Benkō — Fischer remi (v nadaljevanju), Gligorič — Olafsson remi (v nadaljevanju).

IV. kolo: Talj — Olafsson 1 : 0, Fischer — Gligorič 1 : 0, Smislov — Benkō remi, Keres — Petrošjan 0 : 1 (v nadaljevanju).

Stanje: Petrošjan 3,5, Fischer in Benkō po 2,5, Smislov, Talj in Keres po 2, Gligorič 1 in Olafsson 0,5 točke.

Nibče ni pričakoval, da bodo Smislov, Keres in Talj v prvih štirih igrah doživeli že po dva poraza! Trenutno imajo vsi le 50 %, kar je prav gotovo še večje presenečenje kot dobra igra Fischerja in Benkōja.

Gligorič nas je vse presenetil z dokaj slabo igro. Kaže, da se za vsako potezo zelo težko odloči, kot da tudi sam čuti, kako je njegova igra neprodorna. Toda tako naš »Gliga« začne skoraj vsak turnir, ob koncu pa vedno pristane na najvišjih mestih. Upamo, da bo tudi tokrat tako. Časa je še dovolj, saj je bil sedaj šele cilj prve poletape — vsak bo moral odigrati še 24 partij.

In Olafsson s svojo armado sekundantov (Johansson, Darga, Schmidt in Stalberg)? Oklenil se je že na startu zadnjega mesta, kot da se noče izneveriti prerokovalcem. Toda, čeprav je fizično najbolj šibak in čeprav je čas tudi njegov sovražnik in kot tak zvest spremljevalec, bo prav gotovo še marsikomu prekrizal račune.

B. F.

Zadnji športni rezultati

I. zvezna nogometna liga

Dinamo : Radnički	2 : 0
Vojvodina : Crvena zvezda	1 : 0
Hajduk : Rijeka	4 : 0
Partizan : Velež	3 : 3

II. zvezna nogometna liga

Zagreb : Odred	4 : 2
Sibenik : Split	2 : 0
Elektrostroj : Borac	2 : 3

Slovenska conska nogometna liga

Maribor : Ilirija	2 : 1
Triglav : Izola	4 : 0
Ljubljana : Nova Gorica	4 : 1
Rudar : Klavdivar	6 : 1

NOGOMET

Svoboda : Naklo 2 : 1 (0 : 1).

PORAZ SKOFJELOČANOV NA JESENICAH

Jesenice, 13. septembra. — V košarkarski tekmi moških ekip Košarkarskega kluba Jesenice in Košarkarskega kluba Skofja Loka B so gostje danes zgubili z rezultatom 66 : 21 (64 : 17).

N E S R E Č E

POŽAR PRI GLOBOKEM

V četrtek dopoldne je prišlo ob železniški progi pri Globokem do požara. Do tal je pogorela železniška baraka, last Podjetja za vzdrževanje proge. Baraka je služila za shranjevanje orodja. Materialna škoda znaša 500.000 dinarjev. Vzrok požara ni bilo moč ugotoviti, sodijo pa, da so ga zanetile iskre lokomotive, ki je peljala tam mimo.

PREHITEVAL JE AVTOMOBIL

V četrtek, 10. septembra je prišlo na cesti III. reda Bled-Rečica do prometne nesreče. 24-letni motorist J. F. iz Medvod je nameraval prehitevi osebni avtomobil nemškega državljanca, pri tem pa je prezl smerno kazalo, ki je opozarjalo, da zavija avtomobil v levo. Motorist je trčil v levi bok avtomobila. Medtem ko sam ni utrpel telesnih poškodb, je bilo škoda na avtomobilu za okoli 6.000 dinarjev.

NESREČNO NAKLJUČJE

V petek, nekaj pred 14. uro so pripeljali v Zdravstveni dom s Kranju prof. B. R. iz Kranja. Po-

tem, ko je dežurni zdravnik ugotovil, da ima ponesrečenec počeno lobanjo, je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico. Do nesreče je prišlo na Cesti Staneta Zagarja. Golenec STS I. O. je s kolesom podrl B. R. bolj zaradi nesrečnega naključja kot pa zavoljo ne previdnosti. Vzrok za nesrečo je bila deloma tudi nepreglednost ceste, ki jo je povzročil prihod tovornega avtomobila.

SMRT POD TOVORNJAKOM ZARADI NEPREVIDNOSTI

V petek, 11. septembra zvečer okoli 18.30 je tovorni avtomobil podjetja »Zvezda« Kranj na Savski cesti povozil učenca osnovne šole »Stane Zagar« Kranj Milana Debelaka. Učenec se je igral na domačem dvorišču, kjer so tedaj žagali drva, in nenadoma stekel na cesto, po kateri je tedaj privozil zgoraj omenjeni tovorni avtomobil, ga zbil in težko poškodoval. Milana so takoj prepeljali na polikliniko v Ljubljano, kjer pa je že okoli 21. ure podlegel poškodbam.

V globoki žalosti sporočamo, da se je smrtno ponesrečil učenec VIII. razreda

MILAN DEBELAK

Pogreb bo v ponedeljek, 14. septembra 1959

Ravnateljstvo, učiteljski zbor in učenci osnovne šole »Stane Zagar«, Kranj

Sprejmemo več kvalificiranih moških delavcev starih od 20 do 35 let, ki imajo stanovanje v Kranju ali bližnji okolici in razpisujemo delovno mesto

KALKULANTA

Pogoj: srednješolska izobrazba.

Prošnjo za zaposlitev je treba vložiti pri kadrovskem oddelku tovarne gumijevih izdelkov »SAVA« KRANJ.

Napredek v mednarodnem avtomobilizmu

Dva nova majhna britanska avtomobila — Mini — Minor tovarne Morris predstavljata največji napredek v zgodovini mednarodnega avtomobilizma.

Ta dva nova avtomobila sta si popolnoma enaka, imata horizontalno položene 850 kubne motorje s prenosom na prednja kolesa in z brzino do 112 km na uro. Avtomobil je zelo cenen, saj je v Britaniji osnovna cena 350 funtov šterlingov, tako da je cenejši od nemškega Volkswagena, francoskega Renaulta in italijanskega Fiata, glavnih konkurentov v proizvodnji majhnih avtomobilov.

Ce vozi avtomobil neprekinjeno z brzino 80 km na uro, ne potroši več kot 4,5 litra bencina na 80 km. Nova modela bodo posebno pozdravile ženske-šoferji. Avtomobila imata dovolj prostora za prtljago in potnike; na notranji strani vrat so globoki žepi, pred vozačem pa police za rokavice in druge drobnarije.

Parkiranje ne predstavlja nikakega problema. Avtomobila lahko parkirata tudi na najmanjšem prostoru v najbolj živahnem mestu. Lahko sprejme štiri odrasle osebe ali nekaj otrok namesto treh odraslih potnikov. Mini-Minor je v teh dneh odšel na poskušno pot okrog Sredozemlja. Njegova kolesa s premerom 25 cm bodo napravila 32.500.000 obratov, preden bodo ponovno prispela v Anglijo. Na tem krožnem potovanju bo Mini-Minor peljal skozi Belgijo, Avstrijo, Jugoslavijo, Bolgarijo, Turčijo, Sirijo, severnoafriško obalo, Španijo in Francijo.

Zemlja, fotografirana iz oddaljenosti 1000 km

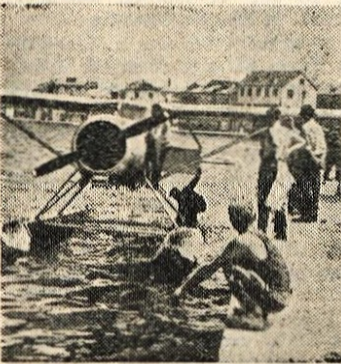
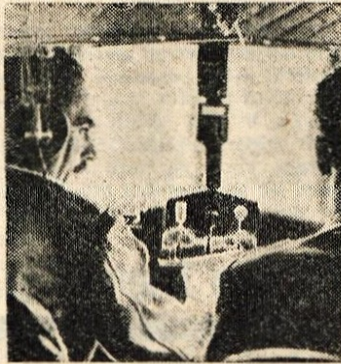
Ameriško vojno zrakoplovstvo je prikazalo film, ki kaže zemljo snemano iz višine 1125 km. Film traja 11 minut in so ga snemali s kamero, ki je bila vgrajena v vrh medcelinske rakete tipa Atlas. Posnetke so napravili 24. avgusta, kamero pa so našli dve uri po izstrelitvi rakete, ki je opravila pot 8.000 km.

...0673 naj takoj vzleti...

ANONIMNI JUNAKI NA JADRANU, KI IMAJO NALOGO, DA RAZEN IZVRŠEVANJA OSTALIH DOLŽNOSTI, REŠUJEJO TUDI LJUDSKA ŽIVLJENJA — VSAK POZIV NAJPOGOSTEJE POMEI POHOD V BITKO, IN TO V ČASU, KO ODLOČAJO O ŽIVLJENJU IN SMRTI ZGOLJ MINUTE

Velike srebrne ptice, ki jih imenujejo letala — amfibije, z velikimi aluminijastimi plovcami namesto

je zvedel, da gre za nekega dečka, ki so ga tik pred utopitvijo izvelikli na kopno, a je poškodovan

Vodno letalo je poletelo na poziv s Hvara. V zraku odločajo o smeri leta. Treba je izbrati najkrajšo pot, ker je vsaka minuta dragocena. Potegnili so diagonalno na karti: na mestu nesreče bodo v desetih minutah. Pilota in mehanika skrbi samo ono vprašanje: ali bodo prispeli pravočasno (slika levo). V Starem gradu na Hvaru so meščani nestrpno pričakovali letalo (slika desno)

koles, se bleščijo na soncu in spominjajo na velike, utrujene galebe.

V kontrolni postaji je dežurni sinoptičar dobival najnovejše podatke za vremensko prognozo. Radiotelegrafist je pazil pri svoji postaji in prisluškoval oddaljene razgovore v etru. Nekaj mehanikov je bilo zaposlenih okrog nekega letala in slišati je bilo prepričanje o sinočni waterpolo tekmi. V spodnjem prostoru komandnega stolpa, urejenem v ličen klub, je sedelo pri čaši piva ali limonade nekaj pilotov. Pravkar so se razgovarjali o vsakdanjih stvareh, ko je prihitel dežurni in glasno zaklical: Nujni poziv s Hvara!

Vsak je pohitel na svoje mesto. Vse se je odvijalo hitro, disciplinirano, brez razgovorov. Kapetan

in ima notranjo krvavitev; da je treba pristati v Starem gradu na Hvaru in da je od njih odvisno,

Moderni podvig

Po devetnajstih viharnih dneh plovbe z malo jahto preko Atlantika je 71-letni Amerikanec švedskega porekla John Wendes dospel na cilj potovanja. Njegova jahta »Viking« je vsidra v švedskem pristanišču Göteborg.

Wendes je po poklicu inženir in se je že od rane mladosti navduševal za plovbo po morju. Svoj smel podvig je napravil šele v 71. letu starosti. V uspeh, da z dvojico prijateljev z malo jahto odpluje na potovanje preko Oceana in obišče svoj stari kraj, strokovnjaki niso verovali.

»Na jahto so se vkrkali v novi Angliji in prišli do Irske v 19 dneh. Vreme je bilo strašno, toda jahta je skupno s posadko sproščeno prestala vse viharje in prispela na cilj popolnoma nepoškodovana.

Treba je poudariti, da je ta jahta, čeprav premajhna za preko-oceanske plovbe, zelo moderno opremljena. Ima odlične motor in razpolaga z najsoodobnejšimi navigacijskimi instrumenti. Kovinski deli so iz jekla, ki ne rjavi, jedra pa iz sintetične tkanine.

Ceprav je Wendes po poklicu inženir, je prav tako tudi izkušen pomorščak. V mladih letih je plul okrog Avstralije. Da bi videl Afriko, je preplul Indijski ocean. Bil je še otrok, ko so starši zapustili Švedsko, a kljub temu še danes dobro obvlada švedski jezik. Za plovbo preko Atlantika se je pripravil tri leta.

OTROCI, KI NE HODIJO V SOLO
Po nedavno objavljenih statističnih podatkih je danes na svetu skupno 250 milijonov nepismenih otrok. Blizu stanovanj teh otrok namreč ni šol.

ali se bo deček vrnil v materino naročje.

Pilot in mehanik sta s pristom pokazala diagonalno: najkrajšo pot. Hitrost hidroletala je bila vedno večja. Ze so preleteli otok Brač in nadaljevali let v pristanišče, nad vodno površino, kljub vetru, ki je pihal ravno nasproti njim. Prisebnost, izkušnost, znanje — vse to je združeno v čvrstih rokah in glej, amfibija je že na cilju, privezana k obali.

Posadka je hitro in nežno sprejela dečka, ki so ga že prinesli nasproti. Mali Milivoj je pravkar dajal prve znake življenja. To je prizor, ki ga je težko opisati, a se dogaja samo nekaj minut. Hidroletalo je že v zraku na poti proti Splitu. Na obali jih je že čakal sanitetni avtomobil, dečka so takoj prepeljali v bolnico in kmalu nato je posadka telefonsko izvedela, da je deček že izven nevarnosti.

Amfibije delajo iz dneva v dan. Dogaja se, da posadka v času leta opazi morske pse. — Takoj obvestijo kopalce o nesreči, ki jim lahko preti. Pogosto napravijo usluge ribičem. Če vidijo jato tunov, prav gotovo tudi ribiči zvedo za ta dragoceni lov, zakaj dobro vedo, kako žalostno je, če so mreže prazne. V dneh, ko do osamljenih otokov ne more pripeliti nobena ladja, piloti amfibija skrbno, da svetilničarji ne ostanejo brez hrane, a ladje in mornarji brez luči, ki jim kaže pot do oddaljenih pristanišč.

Poznavajo jih tudi tisti, ki se skrivajo pred zakonom, a jim redko uspeva. Niti v mračnih nočeh, ko skušajo tihotapiti blago, ne morejo pobegniti pred njihovimi budnimi pogledi.

Amfibije čakajo in so vedno pripravljene za polet.

„VESELICA“

Veselica je za človeštvo sila koristna stvar.

Ne verjamete?

Naj vam naštejemo samo nekaj dobrin, ki jih ta dobrodelna ustanova z veliko žlico nudi slehernemu državljanu? — Prosim!

1. Na veselici ima vsakdo možnost, da se, brez kakršnih večjih naporov, znebi odvečnega denarja, ki mu teži žep.

2. Na veselici je idealna priložnost, da s svojim prijateljem preizkusite vse najboljše vrste vina. Hitra in solidna postrežba vam omogoči, da za to ne potratite veliko časa. (Čas je zlato! Zavedajte se tega!)

3. Na veselici lahko spoznate svojo bodočo ženo ali moža. Punčko, ki vam je všeč, samo povabite na ples, odidete z njo na plesišče, in se tu z njo v miru domenite za dan poroke. Plesati namreč tako ali tako ne morete, posebno če igrajo Avseniki.

4. Na vsaki veselici imate dovolj priložnosti, da pokažete bitjem nežnega spola svoje sposobnosti, telesne in duševne. Na primer: streljanje z rračno puško, ki nese nekoliko v levi zgornji kot — to morate vedeti, sicer ne boste mogli pokloniti dami lepega rdečega nageljna iz papirja ali petelinca, ki piska, če pihate vanj; ali tekmovalstvo, kdo je močnejši (bolj razumljivo in bolj slovensko bi temu rekli »pretep«); s prijateljem lahko tudi dan in na ženo — če jo imate — pa na »mačka« takerat ne smete misliti, to pride tako samo po sebi!

In tako dalje.

Skratka, veselica je res zelo koristna stvar!

Zalostno je le to, da najboljšim znanstvenikom doslej še ni uspelo ugotoviti, kdo jo je izumil. Brez dvoma je bil genij in pol! O njem pa nimamo nobenih podatkov: ne katera narodnosti je bil, ne kdaj je živel, skratka: nič! Kakšna škoda!

Izumitelju veselice bi vsekar kazalo postaviti spomenik, tudi če bo za vse večne čase ostal anonimen. Če so postavili spomenik žabi, ki konec koncev ni nič drugega kot ostudna, nepomembna živalca, ki domuje v umazanih mlakah, zakaj se doslej še nihče od najbolj pametnih duhov našega planeta ni spomnil, da bi na človeku dostojen način ovekovečili tudi tega genialnega izumitelja!

(Toliko o spomeniku samo za intermezzo!)

Poznamo več vrst veselice. Gasilske, zadržne, sindikalne, take, kjer igra »Priznani kvintet iz Zabje vasi«, in take, kjer igrajo Avseniki, veselice spretepom in veselice brez pretepa (te druge so bolj redke), take z vstopnino po 50 din in take brez vstopnine itd.

Na nekaterih veselicah popijejo 200 litrov vina, na drugih 2000. Neki naslednjega dne ugotovijo, da je bilo pobitih 37 hovarcev in 23 steklenic, drugje pa, da je bilo ukradenih pet koles. Sicer so pa to malenkosti, o katerih ni vredno govoriti. Se vam ne zdi, da ne bi bilo niti najmanj koristno, pač pa sila škodljivo, pri ocenjevanju tako koristne ustanove za človeštvo, kot je veselica, biti malenkosten. To konec koncev tudi ni prav nič lepa črta v značaju vsakega posameznika!

P. P.

UNESCO o stanju prosvete na svetu

Več kot dve petini odraslega prebivalstva na svetu ne zna brati in pisati. Ta podatek so objavili v publikaciji Organizacije Združenih narodov za prosveto, snanost in kulturo.

Odstotek nepismenih na svetu se suče med 43 in 45 odstotki.

Najvišji odstotek je zabeležen v Afriki (80—85), nato sledo: Azija (60—65), Severna in Južna Amerika (20—21) in Evropa (7—9). Naj-

njšjo stopnjo nepismenosti so zabeležili na Švedskem. Po podatkih UNESCO v tej državi sploh ni nepismenih. Posamezni podatki so objavljeni samo za tiste države, v katerih je izvršen popis po 1945. letu, zaradi česar so ostale države s nizko stopnjo nepismenosti, kot n. pr. Danska in Velika Britanija, izzete.

V Združenih državah Amerike je zabeležen največji dotok v vi-

soke šole (2.918.212 študentov), nato sledi Sovjetska zveza z dva milijona 13.565 študenti. V Evropi je na prvem mestu Italija z 212.424 študenti.

Publikacija prinaša tudi zanimive podatke o tem, kaj ljudje najraje berejo. Britanci so n. pr. na prvem mestu kot bralci časopisov (573 primerov na 1000 prebivalcev), Združenih državah Amerike pa 337 primerov na 1000 prebivalcev. Potrošnja časopisnega papirja v tej državi znaša 38 kg na prebivalca. Podatki prav tako kažejo, da so Britanci najslabši obiskovalci kinopredstav. Za njimi so Avstrijci, Kanadčani in Izraelci.

V ZDA pride na 1000 prebivalcev 892 radijskih sprejemnikov. V Evropi je po številu radijskih sprejemnikov na prvem mestu Danska (380 aparatov na 1000 prebivalcev). Statistični podatki o razvoju televizije kažejo, da je največ televizorjev v ZDA (47 milijonov). V Latinski Ameriki je na prvem mestu Brazilija (350.000), v Aziji Japonska (419.000), v Evropi pa Velika Britanija (7.761.000).

ZAČETEK SEZONE v moskovskem Balšojem teatru

V začetku tega meseca je bila odprta nova, 164. sezona v moskovskem Balšojem teatru. Kot prvo predstavo so pripravili opero Mihaila Glinka »Ivan Susanjin«.

Dogodek sezone bo prav gotovo opera Sergeja Prokofjeva »Vojna in mir«. Kot pišejo časopisi, so to delo pripravljali tri leta. Mnogo pišejo tudi o nekem modernem ba-

letu — »Spartakus« Arama Hačaturijana. Ta balet je poznan tudi v inozemstvu, ker je z njim baletna skupina Balšojega teatra že nastopila na enem zadnjih gostovanj. Kot vsako leto bodo pretežni del repertoarja izpolnila klasična dela, med njimi »Pikova dama« in »Labodje jezero«, Petra Čajkovskega, nadalje Verdijev »Othelo« in »Zlati petelin« Rimskega-Korkakova.

ROMAN

II. del

62

Mimi Malenšek Konič

Dvorišče je bilo prazno in deček se je neopaženo iztihotapil v vigenc. Vrata so bila še zmeraj odprta na stežaj. Ustavil se je sredi vigenca, bil mu je všeč, ker je bil mnogo višji kot Hetorijev, v katerem je jeseni delal z očetom. Skozi nastajajoči mrak so medlo bleščala jeklena nakovala. Tonček je stopil k nemu in vzdignil težko kladivo. Z obema rokama je moral okleniti ročaj, komaj ga je mogel zavihetati nad glavo. Čez dve, tri leta se bo že lahko poskusil z njim. Nič več mu ne bo treba čepeti zraven nakovala in obračati cajnov. Kmalu bo postal pravi kovač.

Bilo je čudovito, naravnost neverjetno, da bo poslej delal v tem visokem, velikem vigencu. Vsaj oče je rekel, da bosta delala tu, čeprav je dal svoja nakovala prepeljati k Rogovilcu. Delala bosta skupaj z očetom in nikogar več ne bo, ki bi ga smel po mili volji lasati in uhljati. Tonček je počelil zraven nakovala in si predstavljaj, kako bo očetu podajal in obračal cajne. Skrbno bo pazil, da bodo cajni ravno prav razžarjeni, v enakomernih presledkih jih bo poprijemal s kleščami, da se oče ne bo imel vzroka pritoževati. To bo veselo! Razen tega je bilo v vigencu še toliko reči, ki so ga mikale. Vstal je in si začel ogledovati razpostavljeno orodje. Jemal ga je v roke in gledal. Zdaj je to smel. V Hetorijevem vigencu mu je bilo prepovedano. Če je le malo pogledal množico različnih pil in svedrov, razpostavljenih po zatikih, že se je Hetori zdril nanj:

»Kaj pa stikaš? Še ukradel bi kaj, vražja zalega!«

Taki očitki so otroka boleli. Doma je imel nekaj orodja, ki mu ga je napravil oče. Navajen je bil skrbno paziti na te stvari. Oče mu je zmeraj zabičeval, naj ima svoje orodje v redu. Po orodju se spozna delavca.

Vzel je velik sveder za železo iz zatika, ga obračal in ogledoval od vseh strani, tudi luknjico je poskušal zvrutati v železno ploščo, potem ga je spravil nazaj. V vigencu se je povsem stemnilo, toda dečka ni bilo strah. Bilo mu je, kot da pozna vsak kot, vse je bilo znano in domače, čeprav je dopoldne prvič stopil vanj. Kljub temu pa se bo treba vrniti na Rogovilčev vrt. Mati je morabititi že odšla domov, ali pa tudi ne, ko so vsi tako dobre volje. Prijetno bi bilo še nekoliko posedeti na veselici. Morebiti sta tudi Kibova še zmeraj tam. Senčev Miha tudi, toda ta je pijan. Že ko je Tonček odhajal, je bilo Mihi slabo, oče mu je dal piti preveč vina.

Preden je Tonček utegnil oditi, so se skozi vrata potegnile tri temne postavé. Deček se je stisnil v mračen kot, da bi ga ne opazili. Ni prijetno, če te starejši zalotijo na kraju, kjer pravzaprav nimaš kaj iskati. Počutil je za nakovalo in čakal, da bodo oni odšli. Da bi le ne zaklenili vigenca, ker bi potem moral prebiti v njem vso dolgo noč, ali pa razbijati in klicati, naj mu odpro.

Možje so se ustavili za vrati. Eden je stopil k ognjšču in razbrskal žerjavico. Tonček je spoznal Hetorijeva delavca Lojza. Onadva sta šepetaje vprašala:

»Ali bo zagorelo?«

»Bo. Oglje je še živo.«

Lojz je zajel z lopato žerjavico in jo podsul k lesenemu opažu. Zlokobno se je svetila v temi.

»V pol ure se bo opaž užgal...«

»Preden bodo opazili ogenj, bo vigenc zgorel.«

Eden se je pridrušeno zasmejal.

Tončka je vzdignilo izza nakovala. S široko razprtimi očmi je strmel preko vigenca, tja, kjer je pod opažem tlela žerjavica. Vedel je, kaj se lahko vsak hip zgodi. Žerjavica bo zažgala presušeni les in vigenc bo gorrel kot baklja! Ne da bi pomislil, kaj počenja, je stekel k opažu in kriknil na ves glas:

»Požigalci! Vigenc hočejo zažgati!«

Oni trije so presenečeni obstali, toda deček je bil že pri opažu. Z obema rokama je grabil žerjavico in jo je metal po vigencu. Smrdelo je po tlečem lesu, stena se je začela užgati. Metal je, ne da bi čutil opeklino, ki so mu mehurjasto stekle na dlaneh.

»Grošljev pankrt! Izdal nas bo!« je rekel eden.

Neka roka se je stegnila iz teme in zgrabila dečka za vrat. Močna pest ga je potegnila stran od opaža. Trhli les se je že užgal.

»Boš izdal, kaj?« je vprašal raskav moški glas.

»Požigalci!« je zatulil v odgovor Tonček. Zagnal se je v tistega, ki ga je držal, praskal, brcal, nazadnje se mu je z zobmi zagrizel v dlan. Tretji požigalec se je neopazno izmuznil. Pri Gašperinu se je odprlo okno in Dominik je zaklical v noč:

»Kaj je tam pri vigencu?«

»Požigalci!« je zavpil Tonček.

Lojz je segel v temi po železni drog in ga udaril čez glavo. Deček se je brez glasu sesedel.